

Fərhadgilin kəndi elə bil düşməndən gizlənmişdi, sıldırım qayalarla dolu dağların arasında, Kürən çayının sahilində yerləşirdi. Kürən çayı həddindən artıq iti axır və kənd camaatı bu çayın dünyada ən iti axan çay olduğunu düşünürdü. Qış vaxtlarında çay öz məcrasından çıxır, suyun səviyyəsi yüksəlirdi. Bir neçə dəfə elə olmuşdu ki, su yaxın yerlərdəki evləri basmış və insanlar kəndin daha güvənli yerlərinə köçməli olmuşdular. Ona görə də, kənddəki evlərin hamısı çaydan xeyli aralıda, bir qədər hündürükdə yerləşirdi.

Fərhadgilin evi kəndin ən hündür hissəsində yerləşirdi. Evdən baxanda qarşıda əsrarəngiz bir mənzərə açılırdı; uzaqda, hündür dağların başında ilin on iki ayı qar görünür, iki dağın arasından hündür şlalə axırdı. Şlalə-

İsaxan İSAXANLI

Ölümcül məhəbbət

nin çaya töküldüyü yerdə sanki xüsusi hazırlanmış bir hovuz əmələ gəlmişdi və bura yay vaxtı kənd uşaqlarının ən sevdiyi məkana çevrilirdi. Uzaqdan baxanda şlalə ağdonlu bir gəlin surətini xatırladırdı. Tanrının xələq etdiyi ən istedadlı rəssam - təbiət elə bil ki bu tablolu kənd camaatına gözəllik bəxş etmək üçün yaratmışdı.

Kənddə cəmi 20-25 ev var idi, buna görə də hamı bir-birini tanıyır, birinin xoş günündə birlikdə sevinir, bəd günündə birlikdə üzlürdü. Kənddə məktəb olmadığı üçün bu kəndin uşaqları nisbətən böyük bir kəndin məktəbinə gedirdilər. Kəndlər arasında məsafə xeyli uzaq olduğundan uşaqlar əziyyət çəkə-çəkə iki kənd arasında qalmışdılar (bir neçə dəfə rayon təhsil şöbəsinə müraciət edilməsinə baxmayaraq, uşaqları aparıb-gətirmək üçün avtobus ayrılması mümkün olmamışdı). Onlar məktəbə getmək üçün çayın o tayına keçməli idilər. Yaz vaxtlarında elə olurdu ki, günlərlə leysan yağır, yağış kəsmək bilmirdi. Belə vaxtlarda sel gəlir, yollar keçilməz hala düşür, gediş-gəliş həddindən artıq çətinləşirdi. Çox vaxt elə olurdu ki, uşaqlar gündə iki-üç saat yolda olurdular.

Fərhad ali məktəbi yenidən bitirib kəndə qayıtmışdı və həmin məktəbdə riyaziyyat müəllimi işləyirdi. Ali məktəbi qurtarıqdan sonra dağ rayonuna - ucqar bir kəndə qayıtmaq istəyənlər həddindən artıq az olduğundan məktəbdə müəllim qıtlığı hökm sürürdü. Buna görə də, Fərhad riyaziyyat dərsləri ilə yanaşı fizika dərsi də deyirdi. O, həftənin beş günü səhərdən axşama qədər vaxtını məktəbdə

keçirirdi. Fərhad yalnız dərslər deməklə kifayətlənmişdi, məktəbdə mədəni həyatın inkişafına çalışır, müxtəlif dərnlər təşkil edir, yarışlar keçirir, şagirdləri dərslərdən sonra da müxtəlif tədbirlərə cəlb etməklə məktəb həyatını canlandırır. Onun təşəbbüsü ilə məktəbdə bir kitabxana təşkil edilmişdi. Fərhad tələbə vaxtı topladığı kitabları həmin kitabxanaya hədiyyə etdikdən sonra kəndin bir sıra adamları da evlərindən xeyli sayda kitab kitabxanaya vermişdilər. Fərhadın səyi nəticəsində qısa müddət ərzində məktəb nəinki həmin kəndin, eləcə də ətraf kəndlərin mədəniyyət mərkəzinə çevrilmişdi. Uşaqlarla işləməkdən, ümumiyyətlə, öz sənətindən zövq alan Fərhad qısa müddət ərzində kənd camaatı arasında böyük hörmət qazandı. Onun insani keyfiyyətləri, işgüzarlığı və əməksevərliyi haqqında insanlar arasında hər imkan da danışılır, başqalarına nümunə kimi göstərilirdi. Hər kəs onu barmaqla göstərir, gənc qızlar gizlicə ona göz qoyur, atalar belə bir oğula, analar belə bir kürekənə sahib olmağı arzulayırdılar. Artıq elə olmuşdu ki, kənddə baş tutan hər toy, nişan məclislərində Fərhad ev ziyəsinin ən əziz və hörmətli qonaqları arasında yer alırdı. Kəndin ən zəngin adamı hesab olunan Ziyəddin kişi (onun iki oğlu Rusiyada bizneslə məşğul idi) Fərhad müəllimə xüsusi hörmət əlaməti olaraq bir Qarabağ atı da bağışlamışdı. Fərhad bu ata xüsusi bir sevgi bəsləyirdi. Atın qızılı yalmanı, gün düşəndə par-par yanan beli, alınının qaşqası, ayaqlarının şəkili, göz oxşayan sağrısı, hələ rəvan yerışı... Fərhad ruha sığal çəkən bu gözəlliyə vurul-

aldı, üz-gözündən öpərək əzizlədi. İsti su hazırlayıb çimirdi. Uşaq rahatlaşmışdı. Başına gələnlərdən xəbərsiz, əl-ayağını oynadaraq qığıldayır, mələk kimi gülümsəyirdi.

Fərhadın atası və beşyaşlı bacısı dörd il əvvəl, avtomobil qəzasında dünyasını dəyişəndən sonra ilk dəfə idi ki, evlərində körpə gülüşü eşidilirdi. Balaca qızcıqazın gəlişi ailəyə yeni sevinc, yeni bir ruh gətirmişdi. Qısa müddətdə körpəyə o dərəcədə bağlandı ki, artıq evlərini onsuz təsəvvür edə bilmirdilər. Fərhad rayon təhsil şöbəsi müdirinin köməyi ilə uşağa doğum şəhadətnaməsi aldı. Adını Afət qoydular. Sənəddə uşağın kimliyi Afət Fərhad qızı olaraq göstərilmişdi.

* * *

Aylar dolandı, illər keçdi. Fərhad otuz yeddi yaşına çatdı. Hələ evlənməmişdi. İki il əvvəl anası xərcəng xəstəliyindən dünyasını dəyişmişdi. Anasının vəfatından sonra mehrini saldıqı yeganə varlıq Afət idi. Afət on altı yaşına çatmış, cavanların ürəyinə od salan gözəl-göyçək bir qız olmuşdu. Afət həm məktəbə gedir, həm də ev işləri ilə məşğul olurdu. Təxminən saat 3-də o artıq evdə olurdu, Fərhad qaydına kimi yemək hazırlayır və dərslərini oxumağa çalışırdı. Fərhad evə gəldikdən sonra Afət bütün diqqətini ona verirdi.

Axşam saat səkkiz olardı. Fərhad müəllim yoldaşlarının birinin qızının nişan məclisindən gəlmişdi. Ümumiyyətlə, spirtli içki içməkdən heç xoşlanmayan Fərhad bu gün bir qədər içmişdi. Az içməsinə baxmayaraq, içki ona çox pis təsir etmiş, deyəsən, xeyli dəmlənmişdi. İçəri girən kimi Afət qabağına qaçdı, çantasını əlindən alıb

di. Amma bir şeyi dəqiq bilirdi; hansısa bir qüvvə, bir hiss onun iradəsinə qırmağa çalışırdı.

Artıq Fərhad Afətin gözlərinə həmişəki kimi baxa bilmirdi. İndi bu baxışlarda bir ata nəvəsi deyil, odlu məhəbbətin hərarəti hiss edilirdi. İndi o, özündən asılı olmayaraq, Afətə tamamilə fərqli gözlə baxır, əlini əlinə aldıqda başqa hisslər keçirirdi. Və bütün bunlar onun dəmir kimi möhkəm iradəsinin əksinə baş verirdi. Bədbəxtlikdən, Afət heç nədən xəbərsiz tez-tez onun yanına gəlir, qucağında oturur, boynunu qucaqlayır, öpür, saçlarını sığallayırdı. Fərhad da ona qarşılıqlı hərəkətlərlə cavab verir, özü də hiss edirdi ki, o, indi Afəti başqa cür qucaqlayır, ona başqa cür nəvəsi göstərir, onu başqa hisslərlə öpürdü. O, Afətin dodaqlarından öpməmək üçün özünü zorla saxlayırdı. Fərhad bunun uzun müddət belə davam edə bilməyəcəyini hiss edir və o anın gələcəyindən qorxurdu.

...Fərhad Afətə vurulmuşdu və ən təhlükəlisi isə, onun var gücü ilə müqavimət göstərməsinə baxmayaraq, bu ehtiras gündən-günə daha da güclənir, alovlanırdı. İndi o, gecələr Afətin soyunub öz yatağına girməsini gizlicə izləyir, ona baxmaqdan doymur, əli əlinə toxunduqca həyəcədən titrəyirdi.

* * *

Artıq vəziyyət dözülməz hal almışdı. Fərhad öz hissləri ilə heç cür baxmırdı, ehtiraslarını boğa bilmirdi. Ürəyini boşaldıb məsləhət almaq üçün də özünə yaxın hesab elədiyi bir adam yox idi.

Axşam idi. Bir az tək qalıb, fikrini cəmləndirmək üçün atını minib dağın döşünə qalxdı. Ay hər tərəfi öz füsunkar nuruna qərç etmişdi və hündürükdən kəndin bütün evləri qızılı rəngə boyanmış kimi görünürdü. Fərhad xeyli, elə atın üstündə, bu əsrarəngiz mənzərəni seyr etdi. Özündən asılı olmayaraq, gözlərindən iki damla yaş muncuq kimi süzülürdü. O, sol əlinin işarət barmağı ilə gözünün yaşını sildi, atdan düşüb balaca bir daşın üstündə oturdu. Öz-özünü sakitləşdirmək istədi, nə qədər çalışsa da, içində hayqıran təlatümlə bacarmadı. Fərhad odla su arasında qalmışdı. Bir tərəfdən, Afətin onu doğma atası bilməsi, camaat arasında qazandığı hörmət, insanların ona, onun bütün hərəkətlərinə örnək kimi baxması, digər tərəfdən də, baş verə biləcək hadisələrdən sonra elə həmin insanların ona necə nifrət edəcəyi, onun indi, əvvəlkindən fərqli mənada, yenidən barmaqla göstəriləcəyi kimi fikirləri beynindən keçirdikcə az qalırdı ki, ürəyi dayansın. İki il əvvəl baş tutmuş bir məclisdə öz müəlliminin onun haqqında dediyi sözlər yadına düşdü.

...Fərhad məktəbə direktor təyin edildiyi günün axşamı kənd soveti sədrinin evində onun şərəfinə bir ziyafət təşkil edilmişdi. Ziyafətdə kəndin ən qabaqcıl adamları, eləcə də rayon mərkəzindən dəvət edilmiş bir neçə vəzifəli şəxs iştirak edirdilər. Həmin məclisdə qocaman müəllimlərdən biri Fərhadın sağlığına bədə qaldırması: "Mən Fərhad müəllimə bu məktəbdə dərslər demişəm. O mənə ən sevimli şagirdlərimdən biri olub. İndi onunla bir məktəbdə işləmək mənə xüsusi zövq verir və mən bundan böyük qürur hissi duyuram. Kəndimizə müəllim olaraq qayıtdığını eşidəndə hədsiz sevindim, çünki belə bir zəmanədə gənclərin, əsasən, şəhərə can atdıqları bir vaxtda Fərhadın doğma kəndinə üz tutması, bir daha onun daxili aləminin zənginliyindən, el-obaya, torpağa bağlılığından xəbər verir.

(Davamı 13-cü səhifədə)

(Əvvəli 8-ci səhifədə)

Fərhad həmişə başqalarından fərqlənirdi. O həm dünyagörüşü, həm çalışqanlığı, həm də yoldaşlarına münasibətilə həmişə mənim diqqətimi çəkirdi. İllər Fərhad müəllimi daha da kamilləşdirdi, onun zahirini gözəlləşdirdiyi kimi, daxili dünyasını da zənginləşdirdi. Bu mənada, Fərhad müəllimin tanımadığı, bilmədiyi, amansızcasına ölümün qucağına atılmış bir uşağa qarşı mərhəməti, çətinliklərə baxmayaraq, öz varlığını unudub bütün həyatını ona sərf etməsi, Afəti öz doğma övladı kimi böyütməsi isə sözlərlə ifadə edilə bilməz. Mən onun gözəl qəlbi qarşısında baş əyirəm. Məncə, Fərhad müəllim bu hərəkəti ilə bütün insanlara bir insanlıq dərəsi vermişdir. Tanrı onu qorusun!”

Fərhad diksindi. İlahi! O, indi insanların üzünə necə baxacaq, illərlə yığılan bu hörmət, insanların etimadı, sevgisi bircə anda puça dönəcək, bir zamanlar hamının qürur qaynağı olan Fərhad indi hamının qınağına çevriləcəkdi...

Fərhad saatına baxdı. Artıq gec idi. Hiss etdi ki, hava da soyuyur. Dağ yerlərində tez-tez olduğu kimi birdən-birə göyün üzünə qara buludlar yığılmağa başladı, deyəsən yağış yağacaqdı. Fərhad evə döndü. Afət qonaq otağında televizora baxa-baxa, pişik kimi qıvrılıb yatmışdı. Fərhad uzun müddət başının üstündə durub ona tamaşa elədi. Afəti tapdığından bu yana onun bütün həyatı kino lenti kimi gözlərinin önündən gəlib keçdi. Fərhad göz yaşlarına hakim ola bilmədi, əyilib Afətin alnından öpdü və ağlaya-ağlaya öz otağına keçdi.

İndi Fərhadı ən çox narahat edən Afətin gələcəyi idi. Fərhad təxminən bir ay əvvəl Nurəddin müəllimlə aralarında olan bir söhbəti xatırladı:

... Otağında oturub kitab oxuyurdu. Afət içəri girdi: “Ata, Nurəddin müəllimdir, səni istəyir”. Fərhad ayağa qalxdı, Nurəddin müəllimi hörmətlə qarşılayıb otağa dəvət etdi. Nurəddin müəllim Fərhadın qarıbir qonşusuydu və uzun illər eyni məktəbdə ədəbiyyat müəllimi işləmişdi. Məktəbin ən hörmətli müəllimlərdən sayılırdı. Ömür yoldaşını faciəli şəkildə itirdikdən sonra ağır sarsıntı keçirmişdi və müəllimlikdən imtina etmişdi. İndi o, həyatında gözəl bağ-bağça salmışdı və bütün vaxtını bağa qulluq etməklə keçirirdi. Nurəddin müəllim bir az ordan-burdan danışdı və nəhayət bir qədər ciddi görkəm alaraq dilləndi: “Nazimin anası rəhmətə ge-

dəndən sonra evlənmədim, bütün həyatımı oğluma həsr etdim. Nazim ali məktəbi bitirib qayıtdı. Rayon maliyyə şöbəsində işləyir. Dolanışığımız da, Allaha şükür, pis deyil. Düşünürəm ki, indi onun evlənmək vaxtı çatıb. Elə mənim də artıq nəvələrlə oynamaq vaxtıdır. Etiraz etməsən, Allahın əmri, Peyğəmbərin buyruğu ilə qızın Afəti oğlum Nazimə istəyirəm. Bildiyim qədər onların da gözü bir-birini tutub. Nə deyirsən?” Fərhadın başından elə bil qaynar su tökdülər: “Siz nə danışırsınız, Nurəddin müəllim. Afətin ərə gedən vaxtıdır? Xahiş edirəm, bu söhbətimiz burda da bitsin. Bir daş altda, bir daş da üstə. Bir də bu söhbətə qayıtmaq istəmirəm”.

O gün Nurəddin müəllim Fərhadın belə sərt münasibətindən bir az incisə də, bu, qonşuluqlarına ciddi xələl gətirmədi və o, münasib bir zamanda məsələyə yenidən qayıtmağı düşünürdü.

* * *

Göy gurultusunun səsi Fərhadı fikrindən ayırdı. Pəncərəyə yaxınlaşdı. Eşik qapqaranlıq idi. Çaxan şimşək bir anlığa göy üzünü işıqlandırarsa da, yenidən hər yana zülmət çökdü. Yağış getdikcə güclənirdi.

Fərhadın beynindən qorxunc fikirlər keçməyə başlamışdı. O bu fikirləri qovmaq üçün yatmağa ça-

lışdı. Amma elə bil yuxusu ərşə çəkilməmişdi, gözlərinə yuxu getmədi; ilan vuran yatdı, Fərhad yata bilmədi. O otaqda var-gəl edir, özünü sakitləşdirməyə çalışırdı. Lakin artıq ixtiyarı öz əlində deyildi, Afətə olan sevgisi vicdanının səsi qarşısında təslim olmuşdu.

Fərhad yazı stoluna yaxınlaşdı. Titrək əlləri ilə kağız-qələm götürüb nə isə yazdı. O, artıq son qərarını vermişdi. Zirzəmiyə endi, atasından qalan ov tüfəngini götürdü. İçini yoxladı, bircə güllə qalmışdı: Bu mənim yeganə çıxış yolumdur, - deyib tüfəngi ürəyinə tuşladı. Gözlərini yumub tətiiyi çəkdi...

Səsə Afət oyandı. Qonşudan təlaş içində Nurəddin müəllim və oğlu Nazim gəldilər. Yerlərindəcə donub qaldılar. Nurəddin müəllim Afəti qucaqlayıb, bu qanlı mənzerəni görməsin deyə bağına basdı. Afət hönkürərək qan-yaş töküdü.

Tezliklə qonum-qonşu yığıldı. Səs bütün ətrafa yayıldı. Hər tərəfdən adamlar axışmağa başladılar. Fərhadın cansız bədəninə taxtın üstünə uzatdılar. Açıq gözlərində iki damla yaş gilələnib qalmışdı. Nurəddin müəllim onun gözlərini qapadı, köynəyinin cibindəki kağız parçası diqqətini cəlb etdi. Götürüb açdı: “Əzizim Nurəddin müəllim, Nazimlə Afətə xeyir-duamı verirəm. Xoşbəxt olsunlar”.

“Niyə, nə üçün?” - Nurəddin müəllimin dodaqlarından bir sual qopdu.

Fərhadın intihar etməsinin əsl səbəbini isə, oxucum, səndən başqa, heç kim bilmədi.

*İyun 2020-ci il
Buzovna*